

Nybøllegaard.

Den Høvding, der blev gravlagt i "Kæmpehøjen" ved Møllemosegaard i Nybølle, maa have haft sin Gaard der i Nærheden. Har der nu ved Oldtidens Slutning været en Stormandsgaard i Nybølle, hvis Navn senere er blevet overført paa Landsbyen, kan det antages, at det er denne Gaard, der har været Bolig for Høvdingen. Dette er dog ikke mere end en Antagelse, der vel kan have nogen Sandsynlighed for sig, og senere kan Gaarden være forsvundet eller sunket ned til at blive en almindelig Bondegaard. Derimod er det sikkert, at der til Nybøllegaard ifølge Tingbogen fra Arilds Tid har hørt de 3 Fjerdedele af det ene af de 4 Bol, hvori Nybølle Bys østre Ende deltes, og at Nybøllegaard har haft Særjorder, som de andre Gaarde ikke have Part i. I Matriklen 1688 er den sat til ca. 11 Tdr. Hartkorn, medens den tidligere efter dens Landgilde var sat til 12 Tdr. Den største af de andre Gaarde var kun paa omtrent 7 Tdr. i 1688, men tidligere paa 12 Tdr. 2 Skp. Det er derfor ikke utænkeligt, at Nybøllegaard er en Fortsættelse af den Stormandsgaard, der maa antages at have været her ved Oldtidens Slutning.

Der høres dog intet om en saadan Stormandsgaard i de bevarede Kilder. Alt det Gods, der omtales i Nybølle, er Bøndergods. Men 1573 nævnes en Hans Andersen i Mosegaard, og 1595 giver Laurits Brockenhuus sin Hustru Karen Skram Livsbrev paa Egeskov og Tilliggende, deriblandt i Nybølle "Peder Hansen i Mosegaard 3 Pund Byg, 1 Bolgalt, 6 Mk. Gæsteri, 2 Mk. Eridspenge, 1 Okse at fodre, Peder Degn 1 Pund Byg, 1½ Mk. Eridspenge, Hans Andersen af et Hus 2 Mk. Landgilde." Landgilden af Mosegaard vil, naar den omsættes til Hartkorn, beløbe sig til ca. 12 Tdr. I Skattemandtallene 1610 - 18 nævnes Jens Persen i Mosegaard. I sidstnævnte Aars Skattemandtæl er der ved Afkortning i Skatten anført: "Jens Persen er slettet af Gaarden, og Fru Karen, salig Laurits Brockenhuus til Egeskov, har bygget en Herre(gaard) der igen, som kaldes Mosegaard." Samme Aar (1618) lader Fogden paa Egeskov Slotsskriveren i Nyborg vide, at "Karen Skrams 3 Tjenere i Nybølle, som er Gadehusmænd, er Ugedagstjenere til Mosegaard, som nu nyligen er opbygget og Avl paa."

Naar Fru Karen Skram ved denne Tid har omdannet Mosegaard til en Herregaard, maa det staa i Forbindelse med, at hun 1615 havde holdt Skifte med sine Børn og derefter havde indsendt en Forespørgsel til Kongen om, hvor han vilde, at hendes og Laurits Brockenhuus' Datter, Rigborg Brockenhuus, som hun i lang Tid havde haft hos sig, skulde opholde sig, naar Karen Skram selv var død, og vel med Angivelse

251

af, at hendes Arvinger havde udlagt Gods til Rigborg i Nybølle og maaske ogsaa et Hus i Odense. Kongen bevilgede 18. Juni 1616, at Rigborg Brockenhuus maatte bo i Odense eller i Nybølle By, hvor hun selv vilde, dog maatte hun ikke drage videre derfra end til sin Sognekirke.

Fru Karen Skram har derefter omdannet Mosegaard til Bolig for sin Datter, og siden har Gaarden faaet Navnet Nybøllegaard. Rigborg Brockenhuus har antagelig taget Ophold her straks efter Moderens Død 1625. 1628 skrives hendes Søn Holger Rosenkrantz til Mosegaard, og 1634 til Nybøllegaard, første Gang Navnet Nybøllegaard ses anvendt.

Om Mosegaard har ligget paa samme Sted, som Nybøllegaard nu ligger paa, vides ikke, men det er vel det sandsynligste, at den har ligget her tilbagetrukket fra den øvrige By, og at den har faaet sit Navn efter den Mose, som ligger mellem den og Byen. Dens Tilbage-trukthed kunde saaledes tyde paa, at den var en gammel Stormandsgaard, der i Tidens Løb var sunket ned til at blive Bondegaard.

Fordum skal der have været Grave omkring Gaarden. Den tidligere Majeriskorsten var bygget paa Kanten af en Voldgrav. I denne fandt man 1909 en Kalkbalje ca. 3 - 4 Alen nede og desuden en Huggeblok. Gravens Dybde var saa stor, at der ikke kunde funderes til Skorstenen, uden at der maatte lægges Jernbjælker over Graven. Fra hvilken Tid disse Voldgrave skulde stamme, vides ikke; de har ikke været nærmere undersøgt.

Rigborg Brockenhuus boede paa Nybøllegaard til sin Død 1641. Derefter tilfaldt Gaarden og det underliggende Bøndergods hendes to Sønesønner, Ludvig og Maximilian Rosenkrantz, som 1647 solgte Nybøllegaard, 1 Bol i Nybølle, 3 Huse paa Nybøllegaards Grund og 5 Gadehuse, endvidere Skovsbo i Verninge Sogn og 1 Gaard i "Høigenthorp" i Vends Herred til Rigmarsken Anders Bille til Damsbo og Brobygaard.- Om Rigborg Brockenhuus se nærmere Fynske Aarbøger III, S. 7 - 31.

Paa Nybøllegaard boede der nu ikke mere Adelsfolk, selv om den vedblivende var en Hovedgaard. Straks efter Anders Billes Overtagelse maaske den vare blevet bortforpagtet til den lovkloge Ditlev Jensen, der var gift med en Datter af Herredsfogden Mogens Sørensen i Pejrup og saaledes Svoger til Ridefogden Henrik Wrangel paa Sandholt og Palle Christensen paa Højrupgaard. Han er rimeligvis den Ditlev Jensen,

2 -

der er Ridefoged paa Nakkebølle 1637 og paa Fjellebro 1647. Allerede 1648 nævnes han som boende paa Nybøllegaard, da han medbesegler et Tingsvidne af Ballinge Herredsting angaaende Hyldingen af Frederik III.

Hvorledes de Gaarde, som Anders Bille i den nærmest følgende Tid købte i Sognet, blev henlagt under Nybøllegaard, for at deres Fæstere som Ugedagsbønder kunde blive skattefri, og hvorledes de straks efter Skattefrihedens Ophævelse ved Enevældens Indførelse blev henlagt under Brobygaard, er omtalt foran. I Matriklen 1662 er Gaarden sat til 12 Tdr. Hartkorn & 60 Rdr., eller ialt 720 Rdr.

1662 skaffede Ditlev Jensen sig Tingsvidne for, "at de Aaringer, Svensken var her i Landet, da fik han kun lidet Tiendekorn, og det lille, han fik, nød han intet af, heller beholdt det, men blev hannem af Fjenden frataget, saavel som hans eget, saa han derfor ikke kunde give nogen Afgift af Tienden de Aaringer, det noget kunde være." Der er her Tale om Hillerslev Sogns Korntiende, som Brobygaard havde i Fæste.

Ligesom Palle Christensen blev han 1662 stævnet af Henrik Wrangel angaaende Pejrupgaard. Han maa være død kort før 28. Maj 1664, da hans Enke, Anne Mogensdatter, er indstævnet til Herredstinget for en større Fordring i Boet. Til 22. Juli 1665 har Anders Billes Enke, Sofie Rosenkrantz, indstævnet "Anne salig Ditlev Jensens i Sanderum angaaende Nybølle Hovedgaard, som hun og hendes salig Husbond en lang Tid har haft i Forpagtning, hvorledes samme Gaard befandtes vedligeholdet og Brøstfældighed der paa, saa som den var sidst forleden Voldborg Dag, Anne salig Ditlev Jensens Gaarden kvitterede." I Synet nævnes den østre Lade, Stalden, den nordre Lade og Stuehuset. Brøstfældigheden vurderedes til 60 Rdr. og 8 Sletdaler.

Anne Mogensdatter har da afstaaet Forpagtningen 1. Maj 1665, og derefter maa der være kommet en ny Forpagter, og det maa være den Laurits Christensen paa Nybøllegaard, der i Foraaret og Efteraaret 1666 stavnede flere af Sognets Gaardmænd for Tiendekorn. I Kirkebogen kaldes han 2. Pinsedag 1666 Forpagter paa Nybøllegaard, men ifølge Tingbogen er han ikke mere Forpagter 7/3.1668.

Kort forinden (1667) døde Fru Sofie Rosenkrantz. Nybøllegaard tilfaldt paa Søskenkifte hendes Søn Erik Billes (d. 1656) Enke Mette Rosenkrantz, der 1660 var blevet gift med Niels Krabbe til Skellinge og Nakkebølle. Ifølge den Jordebog, som Sofie Rosenkrantz havde underskrevet 11. August 1662 og indsendt til Regeringen til Brug ved Udarbejdelsen af en Matrikel,

282

var dens Tilliggende af Bøndergods 3 Gaarde i Nybølle (V - 5 og 6, XIII - 9/2 og XIV - 9/2) og 5 Gadehuse og 1 Gaard i Vantinge, ialt med Hovedgaarden beregnet til 44 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb. Hartkorn.

I Nybøllegaards Jorder kunde der efter Matriklen 1662 saas 9 Tdr. Rug, 4 Tdr. Byg, 5 Tdr. Blandkorn, 4 Tdr. Havre og 1 Td. Boghvede, der maa svare til ca. 70 Tdr. Land dyrket Jord. Høavlen beløb sig til 35 Læs.

1669 og 1670 er Gaarden beboet af Jens Pallesen, en Søn af Palle Christensen paa Højrupgaard. I Kirkebogen 15. S. e. Trin. 1669 kaldes han Forpagtningsmand paa Nybøllegaard, men 8. December samme Aar kaldes Anders Jensen Smed ogsaa Forpagtningsmand paa Nybøllegaard. Maaske har de begge været der samtidig en kort Tid. 16. Juli 1670 er Jens Pallesen paa Højrupgaard. Han var saa uheldig en Sommermorgen 1669 at dræbe sin Tjenestepige ved et Vaadeskud, da Ilden var gaaet ud i Huset, og han vilde slaa Ild til hende af sin Bøsse, der uden hans Vidende var ladet. Da han straks lod det melde paa Tinget samme Dag, og det var sket af Vaade, slap han med at betale fuld Mandebod, som Herredets Sandemænd havde tilsvoret ham det paa Fynbo Landsting, og staa aabenbar Skrifte hjemme i Kirken. Derom staar der i Kirkebogen for 1670 saaledes:

"Maria Bebudellszisz dag stoed Jensz Palleszen paa Nybøllegaard Aabenbare skriffit for szin forseellsze hand imod szin villie gjorde med den bysse Imoed hansz tienestepige Karren Madtzda(tter) uformodeligen, den 26 Juni Aar 1668, saa hun der vd offe bleff døed." Dato og Aar har Præsten dog angivet fejlagtigt, det var ifølge Tingbogen 19. Juni 1669.

Fra 1. Maj 1670 til 1. Maj 1673 var Nybøllegaard med al dens tilliggende og underliggende med Husene paa Gaderne, der nu er 6, tilligemed Stolestadet i Kirken bortforpagtet til Anders Jensen Smed. Forpagtningsbrevet er underskrevet paa Nakkebølle 23. Marts 1670.

I det Syn paa Nybøllegaard, der blev afholdt ved Forpagterskiftet, omtales Stuehuset, der var teglhængt og havde en Korsstue og en Knap paa søndre Side, det østre Ladehus paa 18 Fag, den nordre Lade paa 14 Fag og Staldhuset, der maa have ligget i Øst-Vest da dets Vestgavl nævnes. Da Brøstfældigheden beløb sig til 291 Sletda 2 Mk., maa Gaarden have været meget medtaget, og især paa Stuehuset ha

237 190-
der været adskillige Mangler. Anders Jensen var gift med en Datter af en Præsteenke paa Køng, der opholdt sig hos sin Datter paa Nybøllegaard.

Fra 1673 er Gaarden bortforpagtet til Jacobus Habacuch Koch, der fik et Barn døbt i Hillerslev Kirke 5. Sønd. e.Tr.1673, og da siges at være Forpagter paa Nybøllegaard. Han købte Lundsgaard i Findinge 1674 og har vel straks taget Ophold der. Samme Aar komhan i Strid med Nybølle Mænd, der havde borttaget en Jernharve fra Nybøllegaard som Pant for den Skade, der kunde forvoldes dem ved hans Gårders Brøstfældighed. Men Herredsfogden kunde ikke give Bymændene Medhold og afsagde Dommen saaledes:

"Da saasom Nybøllegaard et adeligt fri Sæde befindes at være, haver de med samme Panten sig forset, og Jacobus Habacuch Koch, som ej deres Bys Love er undergIVEN, forurettet, helst efterdi de og ikke heller af paaberaabte Gårders Brøstfældighed allerringeste bevislig Skade er tilføjet, og bør de tilbagelevere Harven uskadt og erstatte Jacobus Processens Omkostning."

I Begyndelsen af Aaret 1675 findes Prokuratoren Joen Sørensen boende paa Nybøllegaard. Et halvt Aar senere stævnedes han af Jacobus Habacuch Koch for Gæld og fordi han ikke trods gentagen Anmodning har villet fraflytte Gaarden, hvor der var tilstaaet ham et Husværelse indtil 1. Maj 1675. Han dømtes til at betale sin Gæld og siden, efter at han var flyttet til Mamosegaard i Hillerslev, blev de forligt saaledes, at han skulde betale 25 Rdr. for sit Ophold paa Nybøllegaard og for Processens Omkostninger. Han maa dog ikke have været villig til at staa ved Forliget, thi i Sommeren 1676 dømtes han til at betale med rede Penge, hvad der maa have ophidset ham, siden Skriveren i Tingbogen har tilføjet:

"Dommeren beklagede sig for Retten i de 8 Mænds Paahør, at han ikke kunde nyde Lyd for Joen Sørensen udi Retten, for mange Ubekvems Ord med Skælden og Pukken, saa Dommeren ej udi Ro retten for hannem kunde betjene, mens derfor højlig var forarsaget fra Retten at aftræde, hvor efter mange Godtfolks Sager blev spildt, og enhver med uforrettet Sag maatte hjemrejse."

21

Fra 1677 og til 1683 har Jacobus Koch selv opholdt sig paa Nybøllegaard. Han har maaske allerede nu bortforpagtet Lundsgaard, hvor 1. Maj 1681 en Forpagter fratraadte og en ny kom til. I Kop- og Kvægskatsregnskabet 1678 kaldes Nybøllegaard en Bondegaard, hvorpaa er Forpagteren og hans Kone, 3 Børn, 1 Karl, 1 Dreng(d.v.s. en ung Karl) og 1 Pige. Af Kreaturer er der 2 Heste, 2 Hopper, 2 Foler, 6 Køer, 4 Ungnød, 4 Kalve, 10 Faar og Lam og 2 Svin. 1681 er der ogsaa en Skolemester, som Aaret efter er Præst i Ryslinge. 1682 kaldes den Nybølle Hovedgaard, men 1683 siges det, at der gives Matrikelskat af den som en Bondegaard.

Jacobus Kochs Formueforhold var ikke gode. Han solgte derfor 23. December 1681 Lundsgaard til Oberstløjtnant Jens Steen Sehested for 700 Rdr. at betale terminsvis, og naar hele Summen var udbetalt, skulde Skødet udstedes. Da 400 Rdr. var betalt, standsede Sehested Udbetalingen, da han ikke mente, Jacobus Koch holdt sine Forpligtelser, og vilde gerne lade Handelen gaa tilbage, naar han fik sine Penge igen. Jacobus Koch stævnedes ham til at møde paa Herredstinget 22. Juli 1682 og paastod, at han burde staa ved Købet, da han vidste, at Jacobus Koch havde solgt Lundsgaard af Nød og Trang og for 300 Rdr. mindre, end han havde givet for den, for at han kunde betale sine Skatter og stille sine Kreditorer tilfreds. Hvis han ikke fik sine Penge, blev han af Kreditorerne søgt ved Eksekution og derved ruineret. Desværre er Tingbogen for de følgende 3 Aar gaaet tabt, saa Sagens Udfald ikke kan ses. I Kontributionsregnskabet 1685 er Nybøllegaard opført med en Restance for Furageleverance for 1678 paa 9 Rdr. 6 Sk., og der tilføjes: "Godset tilhørte paa den Tid velb. Anders Bille (Mette Rosenkrantz Søn), Restancen er ofte søgt hos Jacobus Habacuch Koch, som da Godset forvaltede, mens formedelst hans slette Vilkaar ikke haver været at bekomme."

4. December 1682 solgte Fru Mette Rosenkrantz Nybøllegaard, der nu sattes til 14 Tdr. Hartkorn, med 3 Gaarde og 6 Huse i Nybølle og 1 Gaard i Vester-Hæsinge til sin Svigerinde Pernille Bille til Brobygaard, Børge Trolles Enke, som 20. Juni 1684 igen solgte den til sin Brodersøn Anders Bille til Løgismose, en Søn af Mette Rosenkrantz og Erik Bille. Anders Bille solgte den atter 16. August 1686 til Landsdommer Peter Luxdorph til Fjellebro for 800 Rdr. danske Kroner.

Fra 1684 bor Diderik (Christiansen) Steffensen paa Nybøllegaard, dog ikke straks som Forpagter, som det fremgaar af Anders Billes Attest

til Rentekammeret af 23. December 1684, men han brugte Nybøllegaard imod at svare alle kongelige Skatter dette Aar og svarede ikke til nogen Forpagtning som andre Forpagtere. Og ligeledes skrev Sognepræsten Morten Henriksen Griff 25. December til Rentekammeret angaaende Nybøllegaard, "at Diderig Steffens, som nu er der, ikke haver forpagtet Gaarden ej heller svarer til nogen Forpagtning i dette Aar, men betaler alle Skatter deraf saasom andre Bønder og ej videre, eftersom det Aar er vitterligt, at han Gaarden saa godt som øde i Foraaret antog."

Maaske har Diderik Steffensen senere virkelig forpagtet Gaarden, da han i Tingbogen 9. Januar 1686 og 12. Maj 1688 kaldes Forpagter, men Skattemandtallene indeholder intet herom, derimod angives det fra 1687 og følgende Aar, at der paa Nybøllegaard holdes en Ladefoged, og 1696 og 1697, at han hedder Anders Jensen.

Landsdommer Peter Luxdorff benyttede sig af Forordningen af 16. December 1682, der tilstod Skattefrihed for Sædegaarde med mindst 200 Tdr. Hartkorn Bøndergods indenfor 2 Miles Omkreds, til at opnaa Frihed for Nybøllegaards Hovedgaardsjord. Af Fjellebros Tilliggende henlagde han saa mange Bøndergaarde under Nybøllegaard, at dens Bøndergods efter en Jordebog af 4. Juli 1686, som han indsendte til Rentekammeret, udgjorde 208 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2½ Alb., der var fordelt saaledes: i Nybølle By 6 Gaarde, i Vantinge 3 Gaarde og 1 Bol, i Sallinge 1 Gaard, i Sallingelunde 1 Gaard og Møllen, i Palleshave 3 Gaarde og Grønnegaard i Gestelev, i Espe 1 Gaard, i Agerup 2 Gaarde og 1 Bol, i Vesterhøsinge 1 Gaard og i Glamsbjerg 2 Gaarde. Friheden regnedes fra 1. Juli 1686. Selvfølgelig kunde der paa Nybøllegaard ikke blive Brug for Hovarbejdet fra alle disse Gaarde, de er blevet ved ligesom før at gøre Hoveri til Fjellebro, det var kun rent formelt, de nu hørte under Nybøllegaard.

Ved Landmaalingen 1682 var der til Gaarden 70 Tdr. Land dyrket Jord, og Hartkornet ansattes i Matriklen 1688 til 10 Tdr. 7 Skp. 1 Alb. og 2 Alb. Skovskyld.

Clemend Jørgensen (Sædedegn)

besad Nybøllegaard i 10 Aar til sin Død 1715, men forinden var den blevet bortfæstet til Lars Andersen Møller, som havde faaet Fæstebrev 15. August 1713 og skulde tiltræde i Foraaret 1714. Clemend Jørgensen havde forbeholdt sig af Værelser begge Korsstuerne og den liden Have Vesten for Ladehusene. Derfor skulde Lars Møller nyde Gaarden "for et ringe Fæste, nemlig 50 Rdr., og en Diskretion for min Kæreste." Hvori denne Gave bestod, vides ikke.

Lars Møller beholdt Nybøllegaard i Fæste til sin Død 1742. Ved Skiftet efter ham bestod Besætningen af 6 Heste 1 Klod 2 Føl 6 Køer 3 Kvier 2 Kalve 1 Tyr og 4 Mælkekalve.

Enken har sikkert beholdt Fæstet, hun er i hvert Fald paa Nybøllegaard i 1743 og har sin Søn Peder hos sig. Denne Peder Larsen maa have drevet Gaarden for hende og selv siden overtaget Fæstet, da han i den følgende Tid opholder sig paa Nybøllegaard, hvor hans mange Børn blev født i Tiden fra 1745 til 1762. Den næstældste af disse, Christoffer, som var født 1746, opholdt sig 1770 som gift Mand paa Gaarden, da han fik sin Søn døbt i Hillerslev Kirke.

Ambrosius Stub.

Her boede ogsaa som logerende i 1740'erne en Seigneur Lars Marcussen Karpe, der siden kom til Gelskov, hvor han er i 1749. Ved hans Søn Bermt Christians Daab 1745 i Hillerslev Kirke var en Monsieur Stub Fadder. Det er Digteren Ambrosius Stub, der saaledes i sin omflakkende Tilværelse for en Stund har opholdt sig i Hillerslev Sogn.

Danske Atlas (1767).

Her kaldes Nybøllegaard "en gammel adelig Sædegaard", men den "er ey bygt anderledes end en god Bondegaard." Til Gaarden er der 1770 tre Marker, hvoraf den ene aarlig er besaaet.

med Beslag, Klinker og Krampe. Udi de 8 vestre Fag er Fjællegulv, i de 7 næst følgende Fag Gulv af brændte Sten og i Bryggerset Kampestensgulv. Endnu var der over de 3 Fag Forstue og Ammestue en Overetage, hvori 2 Kamre og dertil Opgang paa en fast og vel indrettet Fyrretrappe, som staar midt i Huset, ligesom og der paa Loftet er Gang imellem begge Kamre, hvoraf det ene vender Nord ud mod Gaarden og det andet mod Sønden til Haven. Blev takseret saaledes: De 3 Fag med Kvistkamre à 60 Rdr. og de øvrige 16 Fag à Fag 50 Rdr., tilsammen 980 Rdr.

- b. Det vestre Hus, 20 Fag, dybt $10\frac{1}{2}$ Al. og højt 4 Al. Egetømmer saavel oven som neden, dog er Lægterne af Fyrretræ. De underste Vægge er murede med brændte og de øverste med raa Sten og Straatag. 6 Fag sønderst til Hestestald med seks Spilbomme paa hver Side, af Egetræ med Kampestensbund. Derefter 3 Fag delte, Østen til Karle- og Vesten til Foderkammer, og over begge Kamre Loft af Fyrrebrædder. Næst er 11 Fag til Kohus med en og tyve Baase, ligeledes af Egetræ og Gulvet overalt med Kampesten. Døre for hver Afdeling med godt Beslag og Kramper af Jern samt ordinære Laase for begge Kamrene. Takseret à Fag for 36 Rdr. 720
- c. Det nordre Hus, 18 Fag, dybt 11 Al. og højt 4 Al. Egetømmer neden og oven undtagen Lægterne, som er af Fyr. Undervæggene er murede med brændte Sten og de øverste med raa, og Straatag. De 4 vesterste Fag til Ruglade, derefter 3 Fag til Tærskelo; 4 Fag til Byglade, atter en Tærskelo paa 3 Fag, og de 4 østerste Fag til Havrelade, med staaende Gavl i hver Ende af Fyrrefjælle og Døre for hver Afdeling som Porte. Takseret à Fag for 36 Rdr. 650

(fortsættes)

9. 60

d. Det østre Hus, 20 Fag, dybt $19\frac{1}{2}$ og højt 4 Al. Under- og Overtømmer af Eg, med murede Vægge, nedent af brændte og oven af raa Sten, samt Straatag. Fra Norden er Indretningen saaledes: 4 Fag til Tærskelo, siden 5 Fag til Kornlade, 2 Fag til Indkørsel med dobbelt Port, atter 4 Fag til Kornlade, er 15 Fag med Døre, takseret & Fag 36 Rdr.; og derefter i Følge 2 Fag til Mælkestue med Loft af Fyrrebrædder, Vinduer og Døre, vurderet & Fag for 40 Rdr., og de 3 sønderste Fag Vognskur med dobbelt Port, takseret & Fag 36 Rdr., og er denne Langes Taksation ialt..... 730

3080 Rdr.

Hver Lønge staar for sig selv, og Stuehuset langt fra de øvrige Huse afstaaende.

"Maren Lavses Gaard."

3. Juli 1824 købte Forpagter Hans Hansen paa Gelskov Nybøllegaard for 14000 Rbdr. Sølv.

Ved kongelig Resolution af 18. Februar 1829 fik Hans Hansen Tilladelse til at henlægge de to Lykker, Røvels og Lerhøjs Lykker, paa ca. 18 Tdr. Land og af Hartkorn 1 Td. 3 Skp. $\frac{1}{2}$ Alb. til den under Nybøllegaard hørende Bondegaard i Nybølle (IX - 3) af Hartkorn 6 Tdr. 3 Skp. 2 Fdk. $\frac{1}{6}$ Alb. og derpaa af disse samlede Jorder at udlægge en Hovedparcel af omtrent 3 Tdr. Hartkorn, som skulde bebygges og derefter bortfæstes til Fæsteren af Bondegaarden, Lars Christensen. Resten af Jorderne (Matr.Nr.36) maatte henlægges under Nybøllegaard Hovedgaard paa Betingelse af, at Parcellen blev bebygget og bortfæstet inden 2 Aar, og at Nybøllegaard ingensinde dreves ved Hoveri af gaardbrugende Bønder. Bondegaarden, hvis Bygninger laa ved Landevejen, blev derefter udflyttet til et Sted noget sydligere paa Marken og opført af ny. Dens Hartkorn (efter den gamle Matr.) blev paa 3 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. $\frac{5}{12}$ Alb. (Matr.Nr.3 a.) Lars Christensen fik Fæstebrevet udstedt 16. Januar 1832. Efter hans Enke Maren blev Gaarden siden kaldt "Maren Lavses Gaard" og var et Samlingssted for de gudelig vakte der paa Egnen.

Nybøllegaards seneste Ejere:

Henry Alfred Oxholm Smidt. 1871 (79) - 1920.

Indkøbte et Rar Gaarde, saa Arealet blev paa 225 Tdr. Land.

Byggede nyt moderne Mejeri.

Bygget Udsigtstaarn paa Galgebakken.

Edvard Smidt. 1920 25 . (Ladegaarden brændt og genopbygget.

Mads Larsen. 1925 - 34.

Hugo Føge Jensen. 1934 -

Højrupgaard.

Der kendes intet til, at der i Højrup har været en lidt større Gaard enten fra den ældste Tid eller fra en noget senere Tid, efter at Opdyrkningen var saa vidt fremskredet, at der kunde være Tale om en virkelig Landsbydannelse. Men utænkeligt er det ikke, at her kan have været en Gaard, der var noget større end de almindelige Bøndergaarde og maaske kan have været Bolig for en Væbner og haft Navnet Højrupgaard. Der findes imidlertid hverken Rester af et Voldsted eller skriftlige Optegnelser, som tyder derpaa, og først henimod slutningen af 16. Aarhundrede forekommer Navnet Højrupgaard som Navn paa den største Gaard i Byen. I Matriklen 1664 staar den for ca. 20 Tdr. Hartkorn, men 1688 bliver den nedsat til 10 Tdr., og en anden Gaard, der 1664 staar for ca. 14 Tdr., bliver 1688 sat til 11 Tdr.